

בסייעתא דשמיא

שיעורים בליקוטי הלכות

שנאמרו בס"ד ע"י

הרה"ח ר' ניסן דוד שליט"א

לקוטי הלכות חלק א' דף קנ"ה - קנ"ח

הלכות קריאת שמע א' ב' ג'

מכון

הליכות נועם

tateziser@gmail.com

נכתב לפני עריכה

ניתן להאזין לשיעורים
במס' טלפון מיוחד
לשיעורי הרב שליט"א
במס' 03-6171116

לשמיעה, והורדה,
וכן להורדת הקונטרס
באתר בעטלער
betler.org

דף קנ"ה - קנ"ח

הלכות קריאת שמע א' ב' ג'

ספר ליקוטי הלכות או"ח - הלכות קריאת שמע הלכה א:

על-פי התורה ויאמר בעז אל רות וכו' בסימן סה, עין שם כל התורה: כי קריאת שמע הוא בחינת הבטול אל התכלית כמו שכתוב ה' אלהינו ה' אחד שהוא בחינת ביום ההוא וכו' כמו שפרש רש"י והוא בחינת כלו טוב בחינת ה' הוא האלקים כמו שכתוב (תהלים נו) בה' אהלל כו' באלקים אהלל כו'.

מבואר במאמר שהצדיק מביא אותנו לזכות לעשות אחד מכל התפילה ע"י שיוצאים מצער בכח ביטול להתכלית שכולו אחד כולו טוב, ומכינים תורה להתחבא שם כאשר חוזר לעצמו ועי"ז יוצא מצער.

ביטול אל התכלית ע"י שמאחד בין חסד לדין

לאור הענין פותח לבאר מצות קריאת שמע וזהו ה' אלהינו ה' אחד שכלו אחד כלו טוב, וזה פירוש שמע ישראל הינו השמע לאזנינו כו' כמו שדרשו רבותינו זכרונם לברכה (ברכות טו) ואם בן יצטרף לשאר באות ראשונה על בן התקון לזה להסתכל על התכלית

כי מבואר שהעיקר לזכות להתרברק בתיבה של התפילה במתיקות כזה שאינו יכול ללכת מהתיבה שזה בחינת השמע לאזנך, והרי חייב להתקדם לקרוא ק"ש ולהתפלל בזמנה, איך יוכל, הרי זאת ע"י שמתבטל להתכלית ויכול לעשות אחד, היינו שנשאר רבוק במתיקות השמע וכו' גם בכל מה שמתקדם הלאה.

וענין הביטול מרומז ב'השם אלקינו השם אחר' כי נעשה אחדות בין חסד לדין, בחינת השם אלקינו, ועי"ז יכול לבא לזה. וזהו ה' אלהינו כו' בנ"ל.

ומבאר מה שק"ש נאמרה בכל לשון, לאינו בקי ובקי באותו לשון. וזה שדרשו רבותינו זכרונם לברכה (שם יג) גם בן מפסוק זה שקריאת שמע נאמרת בכל לשון כי שמע בכל לשון שאתה שומע כי מאחר שצריך להתבטל אל התכלית ושם כלו אחד כלו טוב ואין שם שום רע כלל על-בן הרע של הלשונות נופל ונתבטל ונשאר רק הטוב המלבש באותו הלשון.

כי בודאי בכל הלשונות יש שם טוב הנסתר שם רק שהרע מכסה עליו ועל-בן מהראוי שלא לומר דבר שבקדושה בשאר לשונות, אבל קריאת שמע שהיא בחינת בטול שהוא כלו טוב וכו' בנ"ל, ועל-בן מתר לקרותה בכל לשון כי הרע נופל ונתבטל ונשאר רק הטוב בנ"ל.

ועל-בן מרמז בקריאת שמע דיקא שיש טוב בכל הלשונות כמו שכתוב והיו לטטפת בין עיניך ודרשו רבותינו זכרונם לברכה (מנחות לד) טט בכתפי שתים פת באפריקי שתים שזה בחינת הטוב של לשון הקדש שמלבש בלשונות העמים כמו שאמר רבנו (סימן לג) להורות שעל-דרי

קריאת שמע שהוא בחינת הבטול כנ"ל על-ידי זה נתגלה הטוב הינו האותיות של לשון הקדש המלבש בשאר לשונות העמים כנ"ל.

זהו ענין פלאי, ומובן שזה כוונה גדולה בק"ש שמאחד שם השם ומתדבק במתיקות זה, ואינו הולך מאור הזריחה, רק ממשיך הזריחה לתוך הכלים (שזה כוונת ק"ש) והכלים מאירים לכל לשון לגלות שהוא ממלא כל עלמין וסובב כל עלמין כמבואר בס"ל ג.

ביאור ענין זמן קריאת שמע בערב כל הלילה להתבטל בעת החושך, ובבוקר רק ג' שעות להתבטל כל זמן שהעולם עדיין נח

ובזה נתישב הדין שהקשו הפוסקים מה ראו רבותינו זכרונם לברכה לדרש ובשכבך ובקומך שקריאת שמע של לילה זמנה כל הלילה כל זמן שכיבה וקריאת שמע של יום הוא רק בזמן קימה דהינו בתחלת היום אבל לא כל היום, כי עקר קריאת שמע שהיא בחינת בטול הוא רק בלילה כי היא בחינת סתימו דעינין כי אז בני אדם נחים ואינם רודפים כל כך אחר העולם הזה וכמו שאמר רבנו במקום אחר (בסימן נב) שעקר הבטול הוא בלילה, גם לילה הוא דינים שהם בחינת יסורים שעל-ידי זה באים לבחינת בטול כמו שאמר רבנו שם.

וזה בחינת (מ"כה ז) כי אשב בחשך ה' אור לי כי אשב בחשך דיקא אז ה' אור לי, בחינת (קהלת ב) כיתרון האור מן החשך מן החשך דיקא כי דיקא בעת שמתגבר חס ושלום החשך והדינים והיסורין חס ושלום הן בעבורת ה' הן בגשמיות, אז דיקא עקר העצה לסתם עיניו ולבטל עצמו אל התכלית שהוא כלו טוב שעל-ידי זה נתבטלין כל היסורין כנ"ל.

וזה בחינת השנה שהיא בלילה דיקא כי השנה הוא בחינת בטול בחינת בידך אפקיד רוחי כמובא והיא בסתימו דעינין כנ"ל כי עקר הבטול הוא בסתימו דעינין ועל-כן עקר השנה בלילה כי מחמת הדינים כנ"ל סותמין עיניהם ומבטלין עצמן אל התכלית שזה בחינת שנה כנ"ל ועל-כן קורין מקדם קריאת שמע שעל המטה כי קריאת שמע היא בחינת בטול כנ"ל ועל-כן עקר קריאת שמע בלילה. ועל-כן זמנה כל הלילה כי אז הוא בחינת הבטול כנ"ל.

אבל ביום אין זמן קריאת שמע כי אם עד זמן קימה דהינו קדם שנתפשט העולם לרדף אחר העולם הזה שזה בחינת סתימו דעינין אבל אחר כך אין זמן קריאת שמע כנ"ל ועל-כן נתנו חז"ל (ברכות ט) הזמן כל זמן שיש עדין בני אדם בעולם שישנים עדין דהינו עד שעה שבני מלכים עומדים ממטותיהם ועל-כן עדין לא נתעורר כל העולם והעולם נח עדין מרדיפת העולם הזה אבל אחר שלש שעות שכבר קמו כלם אין זמן קריאת שמע כנ"ל:

ביאור מופלא לקושיא זו מדוע בערב זמנה כל הלילה ובבוקר רק ג' שעות, ומזה מובן שיש להתגבר מאד בק"ש של לילה לצאת מכל העייפות והצער לבא לביטול גדול, וביום ידע שצריך למצוא עצה אח"כ להתבטל עוד פעם ולעסוק בתורה שיהיה בו כח לבטל הצער.

מה שיש להזהר בק"ש בתיבות הדבוקים להפריד ביניהם, לעשות כלי ולהזהר מריבוי אור

ועל-כן צריך להפריד בין הדבוקים כי אף שעקר הוא הבטול אל התכלית שהוא כלו אחד ושידיו כל הדבורים נכללין באחד עם כל זה עקר השלמות לשוב מבחינת בטול ולצמצם האור לתקן

המדות והכלים כי זה עקר השלמות כמו שכתוב ואבית תהלה מגושי עפר כמו שאמר רבנו.

וזה בחינת חדושי תורה שנעשה אחר הבטול כי התורה היא בחינת מדות וכלים כמו שאמר רבנו, ועל-כן צריך להמשיך האור בהדרגה ובצמצום כדי שיוכלו הכלים לקבלו שלא יהיה רבוי אור גורם שבירת כלים ועל-כן צריך להפריד בין הדבקים כדי לתת גבול ומדה וצמצום לכל כלי כדי שיוכל להמשיך האור לכל אחד לפי מדתו ושעורו ולא להוציאם מהצמצום ולדבקם יחד ולחבר ולעשות אחד מהם כי זה בחינת רבוי אור גורם שבירת כלים, וכן כתוב בכתבים שתחלת שבירת הכלים היה מחמת שהיו מחברין ומערבין עדין ולא נתחלקו כראוי בבחינת קוין עין שם.

כי עיקר הכח להמשיך הביטול לתוך כלי הוא ע"י שעושה כלי ואינו רוצה דוקא אותו זריחה ואותו שמחה שהיה לו, רק כלי פשוט, ולזה יש להפריד בין התיבות, וזוה ממלא התיבות עם כח לדייק כל תיבה כראוי, שזהו ענין התורה שמקבלים בק"ש בג' פרשיות, פרשה א' מוזקין, פרשה ב' וג' חידו"ת ואמונה.

המפריד כראוי בתיבות שבק"ש ונזהר מריבוי אור, מצנננין לו גיהנם שנתהוה מזעת החיות שמצמצמים עצמן בשוב

הזהירות לעשות כלי וצמצום הוא יסוד גדול של רבינו, שמצד אחד מלמד ומראה דרכי ביטול נוראים, ומאידך מזוהר לרדת חזרה לכלים ולפשטות, ועי"ז נוכל להתקיים, כי ריבוי אור גורם מה שאינו יכול להתגבר ולהזהר בכל מה שעושה ואינו יכול לצמצם הרעת למתיקות אמונה והתעזקות וזה גיהנם.

וזה שאמרו רבותינו זכרונם לברכה (ברכות טו) כל המפריד בין הדבקים מצנננין לו גיהנם כי הרשעים שהולכין אחר תאוות לבן והולכים אחר הסטרא אחרא שנתהוה מרובי אור, ועל-כן הם נכזין בגיהנם שנתהוה מזעתן של חיות כי החיות רצוא ושוב כי הם מגביהים עצמם להסתכל למעלה מן הרקיע שעל ראשן ומחמת אימה שבים כמו שפרש רש"י שם, ועל-כן היא יורדת על ראש רשעים והם נכזים באותה הזעה כי הם היו הפך מזה כי לא שבו מתאונם ורדפו ומלאו תאוותיהן שזה בחינת רבוי אור שמזה התגברות הסטרא אחרא כי כל התאוות מלבש בהם טוב שנשתלשל מהטוב העליון רק מחמת רבוי אור שגורם שבירת כלים שמזה נתהוה הקלפות ועל-כן הוא מלבש בתוך הקלפות, ועל-כן מי שמפריד בין הדבקים שזה בחינת צמצום האור כראוי בתוך המדות כנ"ל מצנננין לו גיהנם כי אינו נכוה מהגיהנם שהוא זעת החיות כי הוא גם כן בבחינת רצוא ושוב כנ"ל כי מצמצם האור כראוי ואינו הורס לעלות אל ה' לפניו ממחצתו כמו החיות שרצים ושבבים מחמת פחד שמותיראין לעלות לפניו ממחצתם וכנ"ל:

הרי שחיות הקודש נזהרים לחזור, וזהו עיקר העבודה. וכך האדם צריך לחזור לפשטות מה שצריך לסדר, ושם בפשטות, ומשם לעלות חזרה. וכך ע"י כלל דרך הביטול זוכים להיות רבוק בהשם בשמחה בלי צער ולחץ, שזה המשכת אור הק"ש לכל היום, לזכור השם אחד תמיד.

ספר ליקוטי הלכות או"ח-הלכות קריאת שמע הלכה ב:

על-פי מה שאמר רבנו, גרו יאיר (בלקוטי תניינא סימן כג) על פסוק (ישעיה לה) ששון ושמחה שישגו ונסו יגון ואנחה:

והכלל ששלמות השמחה הוא להשיג ולתפס את היגון ואנחה דיקא, שגם היגון ואנחה יהיה שמח ולהפך אותם לשמחה. כרי שיהיה נעשה מהם מרובה לקדשה עין שם. עוד כתב שהשמחה הוא רפואה לכל החולאות כי כל החולאות באין מקלקול השמחה כי עשרה מיני נגינה באין בתוך עשרה מיני דפיקין ועל-כן פשתמלקלה השמחה שהיא בחינת עשרה מיני נגינה על-ידי זה נתקלקל יו"ד מיני דפיקין ובאין חולאות חס ושלוש זכו עין שם:

התגברות השמחה ע"י תפילה במנין ע"י שנכללים הגבוהים עם הפשוטים

מאמר זה הוא יסוד גדול של היהדות להיות בשמחה תמיד, ומלמד איך נזכה לזה כי בוודאי לפעמים יש איזה שמחה, אבל אח"כ נתפס הלב חזרה לצערו וכו', ומלמד שיש לקיים ששון ושמחה שישגו, שאז בשעת השמחה לקשר ליבו שכל רצונו רק לשמוח בהשם, ושעצבות הוא מידה מגונה ורעה, ואינו אמת, ועוד דרכים שיכול לזכור ולהתקשר לאור השמחה, ויש להתעורר מאד לעניין כל המחלות והחולשות שכל הרפואות באים ע"י שמחה בהשם.

יש בזה עומק גדול; כי בא לבאר ענין תפילה בציבור, שעיקר התפילה הוא בשמחה כמ"ש, ותפילה מביא שמחה וכו', ולזה נזכה ע"י מנין עשרה, כי מנין מביא שמחה, ולמה כי יש שם גם פשוטי עם והכלליות שלו יחד גורם שמחה.

עומק הענין הוא שבאמת גם זה שרבוך בתורה יש בו איזה דבר שהוא מונח בתוך דמיון שהוא בחינת עצב, וע"י שנמשך תיקון התפילה במנין נמשך שפע לכולם. כי הגבוה שאינו מבין שהוא צריך שמחה, מקבל ממה שהנמוך צעק להשם על ישועת נפשו, וכן הפשוט מקבל אור של חיות מהגבוה. והכל מקבלים במנין חיות, וזהו הרגשת החיות שיש בתפילה בציבור בנוסף לריבוי המצות וכו' הרי נמשך ממש שמחה, ומזבן שזה מתאחד בענין הקיבוץ של ר"ה כמבואר ע"פ לקו"ת סי' ס"א.

בתפילה במנין נמשך שמחה והפיכת היגון, וממילא נמשך רפואה

ועל-פי זה יש טעם למה שאמרו רבותינו זכרונם לברכה (פרות ו) כל תפלה שאין בה צרוף פושעי ישראל וכו' כי צריך דיקא לצרף פושעי ישראל בתפלתנו כרי להכניס את בחינת היגון ואנחה בתוך השמחה, כי התפלה היא בחינת שמחה כי צריך להתפלל בשמחה פמובא כמו שכתוב (תהלים ק) עבדו את ה' בשמחה ותפלה היא עבודה שבלב ושם השמחה, כמו שכתוב (שם ד) נתת שמחה בלבי וזה שאמרו רבותינו זכרונם לברכה (ברכות לא) אין עומדין להתפלל אלא מתוך שמחה של מצוה נמצא שהתפלה שבלב היא בחינת שמחה, ועל-כן צריך דיקא לצרף את הפושעי ישראל שהוא בחינת יגון ואנחה כרי להכניס את היגון ואנחה בתוך השמחה שזהו שלמות מעלת השמחה כנ"ל ועל-כן עקר התפלה בעשרה, כי אזי מתעוררין כל עשרה מיני נגינה שהם השמחה, ועל-כן כל יחיד מחיב להשתדל להתפלל בצבור, כי אזי בקל ינצל מבחינת יגון ואנחה כי הצבור על-ידי רבוי השמחה מרבי עם ובפרט מנין עשרה שהם כנגד עשרה מיני זמרה כנ"ל, על-ידי זה יש להם כח להפך יגון ואנחה לשמחה כנ"ל על-כן אפלו

ליקוטי הלכות ח"א דף קנ"ה - קנ"ח הלכות ק"ש א-ג

אם יש בו אחיזת היגון ואנחה חס ושלום יתהפך לשמחה על-ידי הצבור כנ"ל ועל-כן התפלה היא רפואה לכל כי כל הרפואות על-ידי השמחה כנ"ל וזה מה שהתפילה בעשרה כי מתעורר בחינת כלליות כל דרגות הקדושה להמשיך שלמות שלעתיד.

סומכין גאולה לתפילה, כי התגלות השמחה הוא בקבלת אמונה בק"ש, ומכניסים ברמ"ח איברים את השמחה

וזה שסומכין קריאת שמע עם ברכת גאל ישראל לתפלה כי קריאת שמע היא אמונה ואמונה היא עקר השמחה כי זהו תכלית השמחה בחינת (תהלים קד) אנכי אשמח בה, וכמו שאמר רבנו גרו יאיר שאמונה היא בחינת אנפין נהורין דהינו שמחה כי אמונה היא כשנתחבר בה אמת עין שם, וקריאת שמע דהינו ה' אחד הוא בחינת התחברות אמת ואמונה שזהו תכלית היחוד ועל-ידי זה מתעורר שמחה כנ"ל.

וזהו בחינת רמ"ח תבין שבקריאת שמע כנגד רמ"ח איברים שהם בחינת רמ"ח מצוות עשה, כי איתא ברברי רבנו גרו יאיר, שכשאדם שמח צריך לשמח ולילף כל קומת השמחה כי השמחה היא קומה שלמה עין שם בפסוק ששון ושמחה ימצא בה תודה וכו' ועל-כן אחר פסוק ראשון שהוא אמונה בחינת שמחה אנו אומרים רמ"ח תבין כנגד רמ"ח איברים וכו' כדי להמשיך השמחה בכל הקומה כדי שישלם כל קומת השמחה ברמ"ח איברים שהם בחינת רמ"ח מצוות עשה, ואחר כך אומרים תכף גאלה ועקר הגאלה על-ידי שמחה כמו שכתוב כי בשמחה תצאו וכו' וכמו שאמר רבנו, גרו יאיר ואזי כשנתעורר השמחה אזי מתפללין תכף כי עקר התפלה בשמחה כנ"ל וזה שאמרו רבותינו זכרונם לברכה (ברכות ט) כל הסומך גאלה לתפלה אינו נזק כל היום וכו' כי על-ידי סמיכות גאלה לתפלה אזי התפלה מתווד שמחה וכמו שפרש רש"י בגמרא שם שבשכיל זה אנו עומדין להתפלל סמוך לגאלה כדי לעמוד בתפלה מתווד שמחה. ועל-כן שוב אינו נזק וכו' כי כל ההזקות על-ידי קלקול השמחה וכשהתפלה מתווד שמחה היא רפואה לכל וישועה לכל. ועל-כן הסומך גאלה לתפלה אינו נזק כי סמיכות גאלה לתפלה היא תקון השמחה כנ"ל וזה חידוש וכוונה מאירה ב"פ בכל יום, ועי"ז יכולים לפעול גאולה שהוא התגברות השמחה ולעמוד בתפילה מתוך שמחה שע"ז פועלים הכל, ואינו ניזוק כי ימשיך שמחה לכל היום.

והרי מגלה קשר בין ענין ששון ושמחה ישגו לענין כח הרפואה שבשמחה, כי זה ממש הדרך לבא לתפילה לפעול כח כזה של שמחה שיוכל להתרפאות. כי קשה להבין איך נזכה לרפואה ולשמחה, הרי זה החולה שאינו יכול להיות בשמחה, לזה הגיע, איך ישתנה גם אחרי שידוע? הרי בזה העצה, ע"י תפילה בשמחה.

וזהו גם כן בחינת קטרת. שהיה שם חלבנה, שמשם למדו רבותינו זכרונם לברכה צרוף פושעי ישראל בתפלה כי קטרת ישמח לב והיו מצרפין חלבנה דיקא כדי להכניס את בחינת היגון ואנחה שעל זה מרמז חלבנה שריחה רע, בתוך הקטרת שהם בחינת שמחה כנ"ל כי היו עשרה סמני קטרת מלבד חלבנה כנגד עשרה מיני נגינה כנ"ל והחלבנה מצטרפת גם כן זהו בחינת היגון ואנחה שנכנס גם כן בתוך השמחה כנ"ל

הרי שענין ביטול הקליפות מאחיזת בבחינת י"א ארורים בכח אמירת קטורת הוא כי כוללים שם תכלית העצבות ריח החלבנה בחינת פושעי ישראל.

סדר עבודת התפילה בהתעלות השמחה מעולם לעולם

מבאר סדר עבודת השחר; שבקרבנות יוצאים מהעצבות ומקבלים אמונה בק"ש הראשון, ואומרים קרבן התמיד, שעיקר תחילת עבודת היום לפני ה' הוא מצות השמחה, שהוא עולת התמיד, כמ"ש רביה"ק 'מצוה גדולה להיות בשמחה תמיד', ואח"כ מגיילים השמחה בעשרה מיני נגינה של פסוקי זמרא ע"י עשרה הללויה (כי מחברים סוף בראש) ואמרים שירה וישתבח כלל הגאולה והשמחה, ואח"כ יוצר שמתחדש העולם תמיד ברצון השם שרוצה בנו, וקוראים שמע - ועי"ז נזכה לתפילה שעיקרה דביקות ובקשה בלב טהור שיש בו אמונה ושמחת הביטול לרצון השם.

ועל-כן כל סדר התפלה כדי לעזור ולתקן השמחה בכל עולם ועולם. כי בעולם העשיה אומרים קטרת שהם בחינת שמחה כנ"ל. ואחר כך פסוקי דזמרה עשרה הללויה בחינת יו"ד מיני נגינה ואחר כך קריאת שמע שהיא אמונה שמחה כנ"ל וכן גאלה כנ"ל ואזי בשנתעורר השמחה אז עומדין להתפלל ואזי היא תכלית השמחה דהינו דבקות בהשם יתברך שזהו תכלית השמחה לשמח בו יתברך כי התפלה היא בחינת דבקות בידוע.

שישון הרע הורג הנפש, והוא עיקר מה שגורם צער לנפש האדם וזורק אותו מהקד דושה, ויש לתקן ע"י אמירת קטורת

זהו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה (ערכין טז) קטרת מכפר על לשון הרע כי עקר פגם לשון הרע שמוצא מום בישראל ומקטרג עליו ועל-ידי זה יכול להרחיקו מן הקדשה, ועל-כן החטא גדול מאד רחמנא לצלן, כי השם יתברך חפץ חסד ורוצה לקרב אפלו פושעי ישראל ולא לרחק כי אדרבא אנו צריכין דיקא להכניס בחינת העצבות בתוך השמחה כנ"ל שזה בחינת לקרב דוקא הפושעי ישראל בתוך הקדשה כנ"ל ועל-כן קטרת מכפר כי קטרת עם חלבנה מרמו על צדף וקרב פושעי ישראל כנ"ל ועל-כן הוא מכפר על לשון הרע כנ"ל: הרי כוונה של קטורת לבטל כח העצבות שנאחו בכל אדם ע"י עגמת נפש והחולקים.

נוסיף לזה ענין נפילת אפיים אחר שיוצא מתפילה וראה שהעצבות נופל שוב, צריך לרדת לתקן, ואז יכול להמשיך שמחת התפילה וכח הגאולה באשרי ובה לציון גואל - כח הגאולה, ולהמשיך לאותו היום השיר והשמחה שהיו אומרים בבית המקדש, ולקשר הכל לשמחה אין כאלקינו, ולזה חוזר לתקן העצבות ע"י קטורת ומסיים בתכלית השמחה של כלליות המקיפין ב'עלינו לשבח' השמחה של ר"ה והמלכת השם.

ברוך ה' לעולם אמן ואמן:

ספר ליקוטי הלכות או"ח-הלכות קריאת שמע הקלה ג:

ענין קריאת שמע בפה דיקא שצריכין להוציא בפה דיקא שלש פעמים בכל יום אמונת היחוד דהינו שמע וברוך שם, ואין די במחשבה שבלב לבד כי אף-על-פי שמאמין באמת בו יתברך כראוי אף-על-פי-כן אין יוצא בזה ידי קריאת שמע כלל עד שיוציא בשפתיו שמע וברוך שם וכו' וכמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה (ברכות טו) השמע לאזנה מה שאתה מוציא מפיה:

א) על-פי מה שאמר רבנו זכרוננו לברכה במאמר "וידי מקץ-בי מרחמם ינהגם" בלקוטי תניינא סימן ז, והובא כבר כמה פעמים שעקר הרחמנות הוא להוציא ישראל עם קדוש מעוונות כי זה עקר הרחמנות דהינו להאיר בהם הרעת לדעת כי ה' הוא האלקים כי על-ידי הרעת הזה נצולין מעוונות כי אין אדם עובר עברה אלא אם בן נכנס בו רוח שטות וכו' עין שם.

וכל אדם צריך לעסק בזה להאיר זה הרעת בעולם ואפלו בשמסתלק למעלה למעלה אין זה שלמות שיהיה למעלה לבד רק עקר השלמות הוא בשהוא למעלה למעלה שיוכל להאיר גם למטה בעולם הגשמי השפל כי זה עקר שעשועיו יתברך בשעולה למעלה העבודה של עולם הזה השפל, כמו שכתוב ואבית תהלה מגושי עפר מקרוצי חמר וכו' ועל-בן צריכין להניח בן ותלמיד ברי שישאר דעתו בעולם וכו' ועל-ידי זה זוכין למקיפים שהם למעלה מהזמן ושם עקר סדר הזמנים הוא בבחינת מקיפים שיש מקיפים שהם בחינת ימים, ויש מקיפים שהם בחינת שנים, בחינת תקופות הימים תקופות השנים וזה בחינת שפע הכתר וכו'.

אמירת ק"ש בפה דייקא, שבדיבור יש כלליות דרי מטה ודרי מעלה

וצריך שיהיה לו בחינת 'כל' שיוכל להאיר בדרי מעלה ובדרי מטה בבחינת (דברי הימים א כט) כי כל בשמים ובארץ-דאחיד בשמיא וארעא וכו' להראות לדרי מעלה שאין יודעין כלל בהשגתו יתברך בחינת מה חמית וכו' ולהפך לדרי מטה המנחים למטה מאד להראות להם שה' עמם ואצלם וכו' כי מלא כל הארץ כבודו וכו' בחינת (ישעיה כו) הקיצו ורננו שזכני עפר וכו' וזה בחינת השגת בן ותלמיד, בחינת אספקלריא המאירה ואספקלריא שאינה מאירה וצריך לכלל העולמות עליון בתחתון ותחתון בעליון ברי שיהיה להם יראה וכו' ועל-ידי כלליות בן ותלמיד על-ידי זה זוכה להארת הרצון בשעת אכילה בחינת (במדבר כג) בעת יאמר ליעקב ולישראל מה פעל אל וכו' וכו' כי המלכות מקבלת הפרנסה מהידים שיש בים החכמה וכו' עין שם כל זה היטב היטב:

הרי שיש מנהיג רחמן שנמנו נמשכים מקיפי הרעת עלינו לדעת שגם דרי מטה השם איתנו, ואין יש דעת של שלימות העבודה לדרי מעלה, ועי"ז נזכה להארת הרצון שממשיך הצלחה ולהבין הרמזים שצריכים בעבודת השם, וקדושת אכילה ועי"ז הפרנסה בשפע כמבואר שם.

ב) וזה בחינת קריאת שמע בפה דייקא שצריכין לפרסם אמונתנו הקדושה בפה דייקא על-ידי אמירת קריאת שמע פעמים בכל יום, זה בחינת ואבית תהלה מגושי עפר מקרוצי חמר וכו' שעקר תענוגיו ושעשועיו יתברך כשיודעין ממנו יתברך בזה העולם השפל ועל-בן צריכין לומר קריאת שמע בפה דייקא ברי לפרסם אלקותו בעולם השפל כי על-ידי הדבור קוראין ומפרסמין אלקותו יתברך אפלו בפני דרי מטה שידעו כלם כי ה' הוא האלקים עפ"ז מובן מה שיש להזהר לומר קריאת שמע בפה, כי אנו דרי מטה צריכים לומר בפה, איך שיהיה, כי זה מה שאנו יכולים, וזה עיקר התהילה לפרסם ולהמשיך מקיפים החודשים של אותו היום על הכל בבחינת חליפות ע"י המשכת הרעת.

וכמו שהדיבור יש בו כח דרי מעלה, יש בו כח כלליות מעלה ומטה יחד; כי הדבור הוא בבחינת כל הנ"ל דאחד בשמיא וארעא כמו שאמר רבנו זכרוננו לברכה במקום אחר (בסימן יא) שהדבור נקרא צפרתא דקאי בין שמיא לארעא, זה בחינת כי כל בשמים ובארץ דאחד בשמיא וארעא

ליקוטי הלכות ח"א דף קנ"ה - קנ"ח הלכות ק"ש א-ג

בי כל הנ"ל זה בחינת צדיק פידוע וכמבאר במאמר הנ"ל ואיתא בזהר הקדוש ומוכא בדברי רבנו זכרוננו לברכה (בסימן יב) פה אתקריאת מסטרא דצדיק נמצא שהדבור הוא בבחינת צדיק שהוא בחינת כל הנ"ל דאחד בשמיא וארעא, שמאיר בדרי מעלה ודרי מטה כנ"ל וזהו בחינת קריאת שמע בפה כדי להאיר הדעת הזה של התגלות אלקותו יתברך בכל העולמות בדרי מעלה ודרי מטה כנ"ל והעקר להאיר בדרי מטה שזה עקר שעשועיו כנ"ל בי על-די הדבור מפרסמין ומגלין אלקותו יתברך בעולם הזה השפל גם כן שזה עקר תענוגיו יתברך כנ"ל כי הדבור זה בחינת (תהלים עא) ימלא פי תהלתך, בחינת (בראשית א) ומלאו את הארץ, בחינת מלא כל הארץ כבודו דהינו שמגלין אלקותו יתברך בעולם הזה שאז העולם ממלא מבני אדם כמו שמבאר במאמר הנ"ל:

מצות ק"ש הוא לחפש מי שילמדנו דעת באמיתת אחדות ה' ושה' איתו תמיד

ג וזה בחינת שמע וברוך שם שהם יחודא עלאה ויחודא תתאה כמובא בדברי רבנו זכרוננו לברכה (בסימן יא) זה בחינת השגת דרי מעלה שהוא בחינת יחודא עלאה שהוא שמע ישראל וכו' ה' אחד כי אחדותו יתברך נעלם מעין כל רלית מחשבה תפיסא ביה כלל וזה בחינת השגת דרי מעלה בחינת איה מקום כבודו, בחינת מה חמית וכו', וברוך שם זה בחינת יחודא תתאה בחינת דרי מטה בחינת מלא כל הארץ כבודו שזה בחינת מלכות פידוע בחינת ברוך שם כבוד מלכותו. כי מצד הנהגת מלכותו אנו משיגין אותו יתברך ויודעין ממנו יתברך כי יודעין שהוא יתברך מלך מנהיג ומושל. וזה בחינת מלא כל הארץ כבודו בחינת השגת דרי מטה שזה בחינת ברוך שם וכו' כנ"ל.

וצריך לכלל העולמות עליון בתחתון ותחתון בעליון וזה בחינת שצריך לארכא בר' דאחד כדי שימליכיהו למעלה ולמטה ובארבע רוחות זה בחינת מלא כל הארץ כבודו הינו בחינת כלליות תחתון בעליון, תלמיד בכן שיהיה נכלל השגת דרי מעלה יחודא עלאה מבחינת השגת דרי מטה בחינת מלא כל הארץ כבודו. וכלליות עליון בתחתון דהינו שיהיה נכלל השגת דרי מטה בחינת מלא כל הארץ כבודו שזה בחינת ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד מבחינת דרי מעלה מבחינת מה וכו'

וכלל מצות ק"ש הוא שמע וברוך שם לקבל להתרבק בהשם בחינת עצם האמת, לבקש ולחפש בחינת דרי מעלה לפי בחינתו למסור נפשו על האמת שהשם אחד, לרעת ולבקש מי שילמדו מהו אחד ממש וכו', שזה דרי מעלה, וכמו כן יש לו לבקש מי ילמדו רעת שהשם איתו ועימו ממש גם בכל מקום שנמצא בחינת דרי מטה ממש תמיד, זהו מצות ק"ש.

ובק"ש אנו כוללים יחד שהביטול להשם דדרי מעלה יהיה שם גם פשטות ויראה, והפשטות יהיה שם דביקות ודעת ררכי אמונה.

זה בחינת מה שאומרים ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד בלחש. זה בחינת שתיקה בחינת השגת דרי מעלה בחינת מה שהוא בחינת שתיקה, בחינת שתוק כף עלה במחשבה בחינת 'דיחוי לן סתריה דאתאמר בלחשא', הינו בחינת השגה עליונה בחינת מה שזאת ההשגה נסתרת ונעלמת והיא בבחינת שתיקה שזה בחינת בלחש שסמוך לשתיקה בבחינת דאתאמר בלחשא וכנ"ל:

ובזה מתגלה הדעת שאדם צריך לזכות למקיפין שמתחדשים באותו יום, וכדי לתפסם צריך לקבל הרמזים שבים החכמה שמאירים, ולא לשאול על זה שום קשיא במחשבה, רק לשתוק שלא יקלקל, כענין המבואר בהתורה בחינת 'שתוק', כי מקבלים שם הבנה איך ה' נמצא גם בהשגה גבוהה וגם להפך בעשרה כתרין ומסאבותא וכו' ושתוק.

ד) ואח"כ קוראים רמ"ח תיבין, להתקדם לתוך המציאות להיות דמות אדם ממש שיש בו דעת, ואינו חיה בדמות אדם, כי רוצה לעבוד השם ברמ"ח מצות כמה שיכול ולהתקדש בקדושת התורה, נ"ר מצוה של דעת ויראה ואהבה וקבלת עול. וזה בחינת רמ"ח תבין שבקריאת שמע כי זה עקר הרחמנות לזכות לדעת מאלקותו יתברך וזה בחינת רמ"ח מצוות עשה שבתורה כדי להשיג ולדעת על ידם את הבורא יתברך שמו ועל-כן רח"ם אותיות רמ"ח כי רמ"ח מצוות עשה זה עקר הרחמנות כנ"ל ואז בשמקימין את רמ"ח מצוות התורה אז נקראין אדם, כמו שכתוב (במדבר יט) זאת התורה אדם כי אם לאו חס ושלום הוא רק חיה בדמות אדם וזה עקר הרחמנות להשתדל שיהיה העולם מישב מבני אדם כמבאר במאמר הנ"ל ועל-כן קריאת שמע שהיא התגלות אלקותו שזה עקר הרחמנות כנ"ל על-כן יש בה רמ"ח תבין כנגד רמ"ח מצוות שהם בחינת רמ"ח איברים, כי זה עקר הרחמנות כנ"ל

ועל-כן אנו מבקשין קודם קריאת שמע אבינו אב הרחמן המרחם רחם עלינו וכו' ויש להתעורר מאד בברכת אהבת עולם וכו' לבקש מאד להמשיך מקיפי הדעת בכח הצדיק הרחמן כי רחמנות גדולה מאד עלינו. כי זה עקר הרחמנות לדעת ממנו יתברך ולקיים מצוותיו כנ"ל וזה שאומרים רחם עלינו ותן בלבנו בינה להבין ולהשפיל לשמע ללמוד וללמוד לשמור וכו' הינו בחינת הארת בן ותלמיד דהינו ללמוד וללמוד לגלות הדעת בעולם שזה עקר הרחמנות וזה בחינת קריאת שמע כנ"ל:

יש מקיפים חדשים בכל יום ולזה אנו קוראים ק"ש להתקשר לתקופות הימים והשנים

ה) ועל-כן צריכין לומר קריאת שמע בכל יום כי על-ידי קריאת שמע שהיא התגלות אלקותו יתברך שזה בחינת הארת בן ותלמיד כנ"ל על-ידי זה נמשכין המקיפין שהם למעלה מהזמן בחינת תקופות הימים תקופות השנים וזה עקר עבודתנו לקשר בחינת הזמן דהינו הימים והשנים לבחינת למעלה מהזמן על-כן צריכין לומר קריאת שמע בכל יום כדי שימשך בכל יום בחינת תקופות הימים הנ"ל כדי להעלות ולקשר היום לבחינת למעלה מהזמן לבחינת תקופות הימים כנ"ל

כי השי"ת הוא למעלה מהזמן, ובק"ש אנו ממשכיך לתוך אותו יום ואותו מקום ואותו נפש התחדשות הבריאה - חליפה חרשה לאור האמונה, בחינת תקופת הימים.

וזה בחינת מה שאומרים קריאת שמע ביום הכפורים לעת ערב אחר נעילה כי יום הכפורים אז מוחלין העונות שזה עקר הרחמנות הנ"ל בשמשליכין המשאוי של עונות מישראל ואז מאיר הדעת הנ"ל, בחינת הארת בן ותלמיד כמובן במאמר הנ"ל בענין חנכה עין שם, ואז זוכין למקיפין שהם בחינת שפע הכתר כנ"ל. וזה בחינת יום הכפורים בחינת כתר כידוע ועל-כן אז אומרים קריאת שמע מלבד הקריאת שמע של כל יום זה בחינת תקופות השנים שמקבלין ביום הכפורים המקיפין כנ"ל נמצא שאנו אומרים קריאת שמע בכל יום ובכל שנה דהינו ביום

ליקוטי הלכות ח"א דף קנ"ה - קנ"ח הלכות ק"ש א-ג

הכפורים כרי לקבל על-ידי זה בחינת תקופות הימים תקופות השנים כנ"ל.

ויש ימים כמו ר"ה ויוכ"פ שבהם נמשכים כלליות המוחזק מבחינת תקופת השנים, התחדשות חרשה, וכן בחנוכה ופורים וכל יו"ט.

כי קריאת שמע היא בחינת הארת הדעת בחינת הארת בן ותלמיד כנ"ל וזה בחינת ושננתם לבניך וכו' ולמדתם אתם וכו' הנאמר בקריאת שמע בחינת הארת בן ותלמיד. כי גם התלמידים קריים בנים כמו שפרש רש"י שם: כי ושננתם הוא תלמיד, לבניך הוא בן, היינו שני דרכי הדעת של מעלה ומטה - והעיקר הוא ולמדתם וגו'.

הארת הרצון מתגלה בק"ש כי בו נכללים בן ותלמיד

ו' נתן מגלה מה שפועלים בק"ש הארת הרצון ואיך יש להתעורר בכל עת בבחינת ק"ש להארת הרצון, כי בו בחינת הכלליות בן ותלמיד - ולזה הברכות שאחרי ק"ש הם בחינת היכל הרצון כמבואר בכתבים, כי עולה הכל להארת הרצון. ועל-ידי קריאת שמע שהיא בחינת הארת בן ותלמיד על - ידי זה מאיר הרצון על-ידי הפרנסה וזה בחינת אמת ויציב שאומרים אחר קריאת שמע שאז מאיר הרצון בחינת היכל הרצון הוא בחינת אמת ויציב וכו' כמובא בפגונות כי על - ידי קריאת שמע שהיא בחינת הארת בן ותלמיד משם מקבל המלכות הפרנסה.

מבואר בהתורה שכלליות בן ותלמיד ממשיך הארת הרצון בשעת האכילה ועי"ז נמשך שפע פרנסה ובנים ותלמידים; והרי בק"ש נמשך השפע; ונתתי מטר, ונתתי עשב, ונמתק הדין של 'השמרו' ע"י שמקבל הארת המקיפים ונעשה 'ושמתם', התחלה חרשה.

וזה בחינת ונתתי עשב וכו' ואכלת ושבעת הנאמר בקריאת שמע כי משם נמשך הפרנסה כמו שמבאר במאמר הנ"ל ועל-ידי הפרנסה מאיר הרצון וזה בחינת היכל הרצון שהוא בחינת ברפת אמת ויציב שאומרים אחר קריאת שמע כנ"ל

והתגלות השפע הוא בבחינת מ"ש שם קריעת ים סוף; וזה בחינת קריעת ים סוף שמזכירין בברפת אמת ויציב שהוא בחינת רצון כנ"ל בבחינת קשין מזונותיו של אדם פקריעת ים סוף כי הפרנסה נמשך מים החכמה שמשם מקבלת המלכות הפרנסה כנ"ל במאמר הנ"ל ועל-בן אמרו רבותינו זכרונם לברכה (פסחים קיח) קשין מזונותיו של אדם פקריעת ים סוף כי התגלות ים החכמה זה בחינת קריעת ים סוף שאז נבקעו כל מעינות החכמה כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה (מכלתא בשלח) ראתה שפחה על הים וכו' עוללים ויונקים אמרו זה אלי וכו' (סוטה ל) כי אז נתגלה אלקותו מאד מאד וכל המים הזדונים נתגרשו ולא יכלו לשלט על ישראל הינו כל החטאים ועוונות שהם בחינת מים הזדונים נכנעו ונתבטלו אז ולא היה להם שום שליטה על ישראל וזה בחינת רחמנות הנ"ל להציל ישראל מעוונות ולהאיר בהם הדעת של השגת אלקותו יתברך כנ"ל

הרי שזה בחינת המשכת מקיפי הדעת של רבינו, התגלות הדעת וביטול החטאים ברחמנות גדולה והמשכת שפע ממש משפיל גאים ומגביה שפלים.

וזה ממש בחינת קריעת ים סוף שנתגרשו המים הזדונים שהם כל החטאים כנ"ל ונבקע ים החכמה ונתגלה הדעת כי ה' הוא האלהים בחינת זה אלי וכו' כנ"ל וזה בחינת ים החכמה שנופר במאמר הנ"ל בחינת זה הים גדול ורחב ידים שמשם מקבלת המלכות את הפרנסה וזה

בחינת קשין מזונותיו של אדם בקריעת ים סוף כי משם מקבלת המלכות הפרנסה כנ"ל ועל-כן אחר קריאת שמע אומרים אמת ויציב שהוא בחינת רצון כנ"ל ואז מזכירין קריעת ים סוף כמו שמתפללין וים סוף להם בקעת וכו' לך ענו שירה וכו' זה בחינת הארת הרצון שמאיר על-ידי הפרנסה שנמשך מבחינת הארת בן ותלמיד שהוא בחינת קריאת שמע כנ"ל:

ובזה מובן היטיב מה שאומרים כל זה לפני התפילה, כי ממשיכים כל המוחין והתגלות הדעת שבשמונה פעמים 'אמת' ויציב ובעזרת וכו' ונמשך דעת דרי מעלה ודרי מעלה, ועי"ז מתגלה רחמנות ויכולים להתפלל בהארת הרצון ולפעול למעלה ולמטה.

ענין קשר הלכות ק"ש לאכילת תרומה בטהרה

ז עפ"ז יובן משנה ראשונה בש"ס - כי עיקר קבלת עול מלכות שמים, הוא לקדש האכילה, וכל תורה שבעל פה מגלה הלכות של הברכות שהן הארת הרצון, לזאת פותח להודיע שזמן ק"ש קשור לא רק לכוכבים ולאור הבוקר, אלא לאכילה בקדושה בחינת טבילה וטהרה לאכילת תרומה, בחינת הארת הרצון. ויש להבין שזה בחינת כוכבים בלילה שיכול לראות רצון גם בלילה, וזה ענין אור יום ביום שיש התחלה חדשה של התחדשות מעשה בראשית.

וזה שנתן התנא סימן (ברכות ב) מאימתי קודרין את שמע בערבית משעה שהכהנים נכנסים לאכל בתרומתן ונתן הסימן לזמן קריאת שמע משעת אכילה כי קריעת שמע הוא בחינת הארת בן ותלמיד שעל-ידי זה מאיר הרצון בשעת אכילה כנ"ל וזה בחינת לאכל בתרומתן ויקא כי אכילת תרומה זה בחינת הארת הרצון בשעת אכילה שהוא בחינת מה כנ"ל שזה בחינת תרומה שאין לה שעור בחינת מ"ה בחינת תרומה ומחמת שאנו צריכין שיהיה אכילתנו בבחינה זו שמאיר בשעת האכילה הארת הרצון על-כן אנו צריכין לפרש קדם האכילה תרומה וחלה לכהן שהם בחינת מ"ה כי אין להם שעור כדי שיאיר בהאכילה הארת הרצון כנ"ל. ועל-כן נתן התנא סימן לקריאת שמע משעת אכילת תרומה שהוא בחינת הרצון שמתגלה בשעת אכילה וכו' כנ"ל וכן בבביתא שאר התנאים רבם נתנו סימן משעת אכילה משעה שהעני אוכל פתו וכו' (שם) כי קריאת שמע הוא בחינת הארת בן ותלמיד שעל-ידי זה מאיר הרצון בשעת אכילה כנ"ל:

וגילו עוד זמנים כמו 'משנכנס עני לאכול פיתו בערבי שבתות' וכו' שזה הארת דרי מטה בלילה שגם זה נקרא הארת הרצון שיש מי שאינו יכול לזכות לרצון בבחינת תורה, אבל יכול בבחינת עני ששמח ומודה להשם שיש לו חתיכת לחם לאכול, זה הכל יכולים בכל שאר הזמנים - ובזה מתיישב מה ששואלים למה הביאו כל הזמנים האלו, ואיך זה שייך עם ההלכה צאת הכוכבים.

כלל עבודת הלילה והיום - בחינת אור הדעת ובחינת זמן של קטנות

ח ועל-כן צריכין לקרות קריאת שמע בלילה וביום כמו שכתוב וגשכבך ובקומך כי יום ולילה זה בחינת אספקלריא המאירה ואספקלריא שאינה מאירה שהם בחינת השגת בן ותלמיד שזהו בחינת קריאת שמע כנ"ל ועל-כן זמן קריאת שמע של לילה זמנה כל הלילה אבל קריאת שמע של יום אין זמנה רק בשעה מיוחדת עד רביע היום, כי הלילה שהיא בחינת אספקלריא שאינה מאירה בחינת השגת דרי מטה היא בחינת ההשגה של מלא כל הארץ כבודו, ועל-כן זמנה כל הלילה, אבל היום שהוא גבוה יותר בחינת אספקלריא המאירה בחינת השגת דרי מעלה בחינת

איה מקום כבודו בחינת מ"ה ועל-כן שם דיקא אין נתגלה אלקותו יתברך כל כך ועל-כן אין זמנה כל היום כמו בלילה רק בשעה מיחדת כי אז הוא בבחינת איה ואין נתגלה אלקותו כל כך בבחינת מלא כל הארץ כבודו רק בבחינת איה שהוא השגת דרי מעלה ועל-כן אין זמנה כי אם מעט אבל בלילה בחינת דרי מטה הוא בחינת מלא כל הארץ כבודו ועל-כן בכל הלילה בלה היא זמן קריאת שמע כי דיקא בבחינת דרי מטה מגלין אלקותו יתברך בחינת מלא כל הארץ כבודו כנ"ל:

כי בבחינת הפשוטות יכולים לאחוז תמיד ממש, ויש להבין שהגולות יסתלק ואין ליפול מזה, רק להמשיך דעת של דרי מטה ששייך לו.

ועיקר הקריאה והדיבור להתעורר מאד בכל פעם, הוא לעורר אמונה גם בבחינת דרי מטה, כי ק"ש הוא להתעורר מהשנה, וזה בעת שישנים כמ"ש בשכבך ובקומך. [ובסוד אות ת' דאמ"ת - מוזחין דיניקה]

ט) כי עקר קריאת שמע הוא בשביל בחינת דרי מטה כנ"ל. כרי לעורר מהשנה שזכני עפר בבחינת הקיצו ורננו שזכני עפר כנ"ל במאמר הנ"ל ועל-כן נתנה התורה הסימן של זמן קריאת שמע בשכבך ובקומך כי זה עקר בחינת קריאת שמע להתעורר מהשנה כנ"ל ועל-כן עקר זמן קריאת שמע של לילה ושל יום זמן שניהם הוא מתחלת השכיבה עד הסוף. דהינו עד זמן קימה ביום שהוא בסוף שלש שעות ביום שכן דרך בני מלכים לעמד בשלש שעות ביום (שם ט) נמצא שכל זמן קריאת שמע של לילה ויום הוא רק מתחלת השכיבה עד הסוף. כי זה עקר בחינת קריאת שמע כרי לעורר דרי מטה בבחינת שנה לגלות להם כי ה' עמם בבחינת הקיצו ורננו שזכני עפר כי מלא כל הארץ כבודו וזה בחינת קריאת שמע בפה דוקא כנ"ל:

אמירת קבלת עול מלכות שמים בשני הבחינות 'השמע לאזנך' ו'בכל לשון שאתה שומע', שלמדנו ב' הדרשות מאותו הפסוק

י) וזה שאמרו רבותינו זכרונם לברכה ולמדו שני למודים מתבת שמע בי דרשו שמע השמע לאזניך מה שאתה מוציא מפיה (ברכות טז) וגם דרשו שמע בכל לשון שאתה שומע (שם יג) שמתר לומר קריאת שמע בכל שבעים לשונות כי שניהם אחד כי קריאת שמע בפה בחינת השמע לאזניך הוא כרי לפרסם אלקותו בפני כל דרי מטה כנ"ל וזהו בעצמו בחינת שמע בכל לשון וכו' דהינו שיכולין לגלות אלקותו יתברך אפלו בכל לשונות הגוים כי מלא כל הארץ כבודו, וזהו בעצמו בחינת הנ"ל בחינת השגת דרי מטה בחינת הקיצו ורננו שזכני עפר שלא יהיו מיאשין עצמן כמו שמבאר שם במאמר הנ"ל כי אפלו כשנופל למקום שנופל חס ושלום שזה בחינת לשונות הגוים שהם בחינת כל התאוות רעות וכו' ואף-על-פי-כן יכולין לגלות אלקותו גם שם בבחינת הקיצו ורננו שזכני עפר על-ידי בחינת כל שהוא בחינת קריאת שמע בפה כנ"ל בחינת השמע לאזניך וכו'. וזהו בעצמו בחינת שמע בכל לשון, כי מלא כל הארץ כבודו ולית אתר פנוי מיניה וכו' כנ"ל:

הרי שעיקר קבלת עול הוא להתחזק תמיד.

ברוך ה' לעולם אמן ואמן: